

ЄДРПОУ 01991470 10002, місто Житомир, вулиця Фещенко-Чопівського, 24/4;
e-mail: onkozt@i.ua; тел./факс: (0412) 43-03-91 / 43-03-84

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ТОВАРИСТВА ОНКОЛОГІВ

ТЕМА: **СТАН НАДАННЯ ДОПОМОГИ ХВОРИМ НА РАК
ЛЕГЕНЬ, ПРОБЛЕМИ РАННЬОЇ ДІАГНОСТИКИ**

ЕКСПЕРТ УОЗ З НАПРЯМКУ ТОРАКАЛЬНА ХІРУРГІЯ –
МУРАВІЙОВ ТАДЕУШ ВІТОЛЬДОВИЧ

ДО ВАШОЇ УВАГИ!

КНП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛОНКОДИСПАНСЕР» ЖОР ІНФОРМУЄ

1. ДОВІДКОВА ТЕЛЕФОННА ЛІНІЯ ОБЛОНКОДИСПАНСЕРУ

працює з 09-00 до 16-00 за номерами: (0412) 43-82-92 та (068) 98-77-834

2. ВИКОРИСТОВУЙТЕ ПОПЕРЕДНІЙ ЗАПИС НА ПРИЙОМ ДО ЛІКАРІВ-ОНКОЛОГІВ.

Виберіть один із можливих варіантів попереднього запису, а саме:

- зателефонувати на реєстратуру закладу з 09-00 до 16-00 за номером: **(0412) 43-82-92** або **(068) 98-77-834**;
- записати пацієнта на черговий прийом до лікаря-онколога, попередньо погодивши дату та час прийому із куратором за нозологією

3. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА ЕЛЕКТРОННА АДРЕСА

Наш e-mail: onkozt@i.ua Наш сайт: onko.zt.lic.org.ua

Ми представлені на Facebook: **Житомирський Онкодиспансер**

РАК ЛЕГЕНЬ (БРОНХОГЕННИЙ РАК, БРОНХОГЕННА КАРЦИНОМА)

РАК ЛЕГЕНЬ

– ЦЕ ЗЛОЯКІСНЕ
НОВОУТВОРЕННЯ,
ЯКЕ РОЗВИВАЄТЬСЯ
З ЕПІТЕЛІАЛЬНИХ
ТКАНИН БРОНХІВ
РІЗНОГО КАЛІБРУ

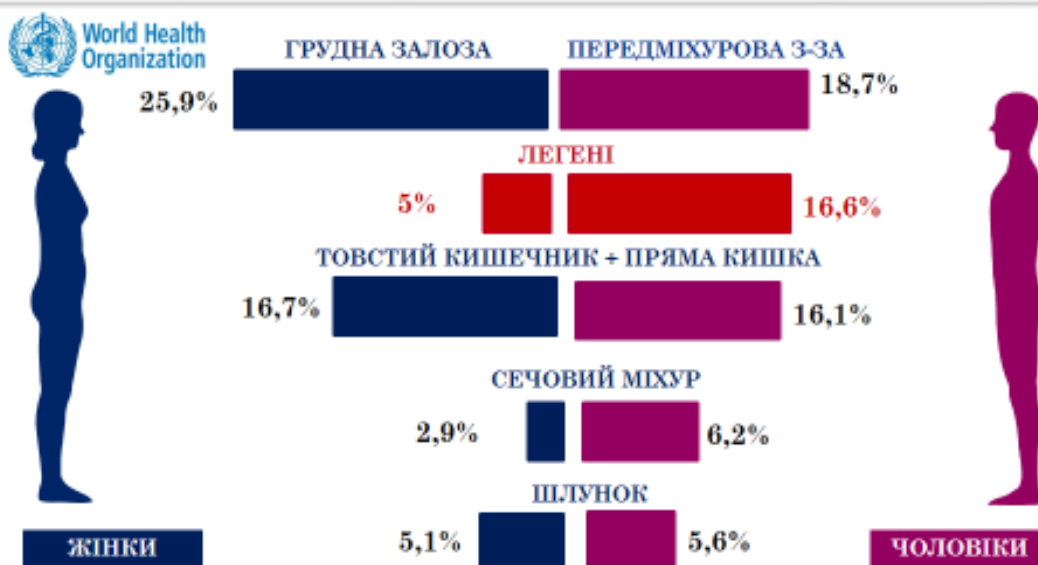
ONCOLOGY PULSE

Довідкова телефонна лінія працює з 10-00 до 16-00 за номерами:
(0412) 43-82-92 та (068) 98-77-834. e-mail: onkozt@i.ua Сайт: onko.zt.lie.org.ua

РАК ЛЕГЕНІВ - онкологічне захворювання, провокує розвиток злоякісної пухлини в великих і дрібних бронхах, а також в легеневій тканині.

Рак легень є другим із найбільш розповсюджених видів раку серед українців. Щороку в Україні фіксується близько 13 тис нових випадків раку легень.

ПОРІВНЯЛЬНА СТАТИСТИКА ЧАСТОТИ ВИЯВЛЕННЯ ОКРЕМИХ ПУХЛИН В СВІТІ

ONCOLOGY PULSE

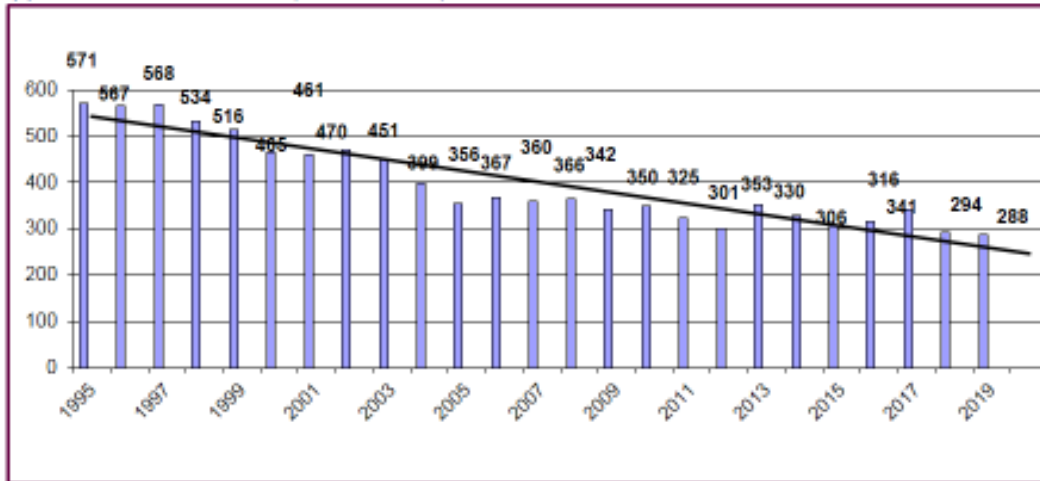
Довідкова телефонна лінія працює з 10-00 до 16-00 за номерами:
(0412) 43-82-92 та (068) 98-77-834. e-mail: onkozt@i.ua Сайт: onko.zt.lie.org.ua

Чоловіки хворіють у 5 разів частіше за жінок. Водночас, рак легень є однією з небагатьох нозологій, захворюваність на яку в Україні зменшується щороку на 3-4%.

КІЛЬКІСТЬ ЗАХВОРИВШИХ НА РАК ЛЕГЕНІ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ (АБСОЛЮТНІ ЦИФРИ)

ДИНАМІКА ПО РОКАХ (1995 – 2019)

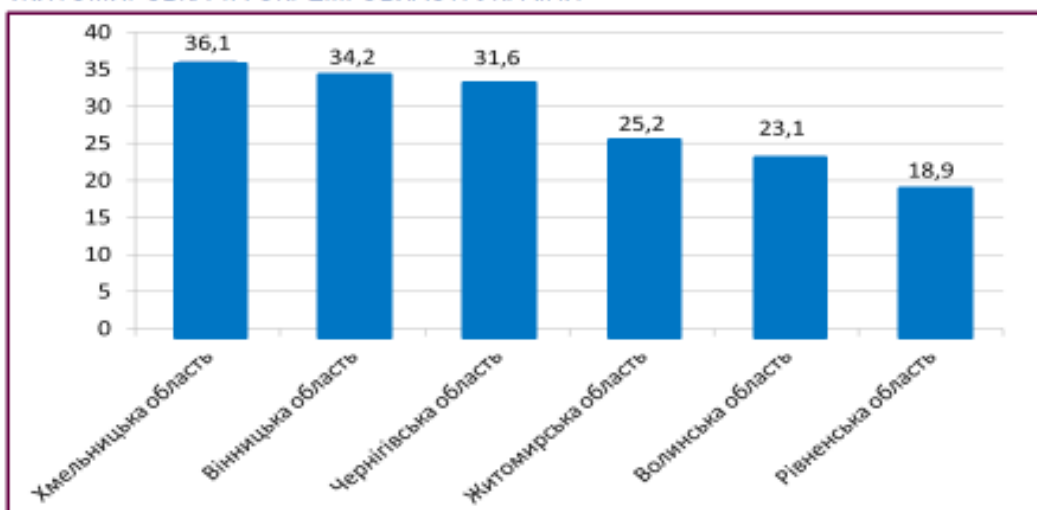
ONCOLOGY PULSE

Довідкова телефонна лінія працює з 10-00 до 16-00 за номерами: (0412) 43-82-92 та (068) 98-77-834. e-mail: onkozt@i.ua Сайт: onko.zt.lic.org.ua

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА РАК ЛЕГЕНІ (2019 р., на 100 тис. нас.)

ЖИТОМИРСЬКА ТА ОКРЕМІ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ

ONCOLOGY PULSE

Довідкова телефонна лінія працює з 10-00 до 16-00 за номерами: (0412) 43-82-92 та (068) 98-77-834. e-mail: onkozt@i.ua Сайт: onko.zt.lic.org.ua

Найчастіше рак легень провокують куріння, погана екологія, хронічні захворювання легенів та спадковість. За даними статистики, найчастіше від раку

легень помирають курці. Куріння в кілька разів підвищує ризик раку легень. Що довше та частіше ви курите, то вищий ризик. Не тільки сигарети, а й сигари та люльки спричиняють рак легень. Пасивні курці також потрапляють в зону ризику. Рак легень також можуть спровокувати забруднене повітря та навколишнє середовище. Зокрема, причиною раку може стати радон – газ, який не має запаху та кольору і виділяється в результаті розпаду урану в ґрунті, і азбест - група мінералів, які використовують для виробництва вогнетривких, ізоляційних і кислототривких матеріалів.

Найпоширеніші симптоми раку легень:

кашель, який не зникає та погіршується; відхаркування кров'ю або мокротинням червоно-коричневого кольору, біль у грудях, який посилюється при глибокому диханні, кашлі або сміху, хрипи, втрата ваги та апетиту, задишка, постійне відчуття втоми або слабкості, інфекції, зокрема бронхіт та пневмонія, не проходять або повторюються.

Більшість із цих симптомів можуть спричинити інші захворювання. Проте якщо ви помітили один чи кілька з цих симптомів – це можуть бути прояви раку легень.

Рак легенів центральної форми

Центральна форма раку легенів розвивається в великих бронхах (головному, пайову, сегментарному). Симптоми цього виду захворювання проявляються вже на ранніх стадіях через зменшення просвіту органів.

Симптоми центральної форми:

Рак легенів центрального виду проявляється вже в самому початку розвитку пухлини, що перебиває вільний струм повітря в бронхах. Тому в більшості випадків його рано діагностують і своєчасно починають лікування.

Первинні симптоми раку легенів

Кровохаркання: симптом, характерний для половини хворих, зовні виглядає як червоні прожилки крові в мокроті. однорідний малиновий колір сигналізує про запущеному захворюванні.

Біль в грудях: на цей симптом скаржаться більше половини пацієнтів, симптом найчастіше відчувається на стороні появи пухлини, хоча в 10% випадків він може проявлятися на протилежному боці.

Кашель: це рефлекторний симптом раку легких, виявляється у більшості пацієнтів. На ранніх стадіях він сухий і непродуктивний, з розвитком пухлини з'являється слизова і слизисто-гнійна мокрота.

Задишка: прямий наслідок зменшення просвіту дихальних шляхів спостерігається у 30-40% пацієнтів. Вона також може бути викликана здавленням великих кровоносних судин в легенях

Запалення: обтураційні пневмоніти (Запалення тканини легені зі зменшенням бронхіального просвіту) при раку легенів розвиваються на тлі спаду органу, протікають швидко і часто рецидивують.

Вторинні ознаки раку легенів є результатом супутніх запальних процесів, розвитку метастазів, залучення прилеглих органів. Виявляються такі риси на пізніх стадіях, коли пухлина явно виражена і запальний процес широко поширився.

До загальних симптомів раку легенів відносять зниження активності, підвищену стомлюваність, погіршення апетиту і зниження ваги. вони проявляються в результаті впливу новоутворення на весь організм і появи супутніх запальних процесів.

Рак легенів периферичної форми

Периферичний рак легенів локалізується в дрібних бронхах (бронхіолах) і в паренхімі легень (легенева тканина, альвеоли). така форма захворювання може довго протікати без специфічних симптомів через відсутності в легеневої тканини нервових закінчень. Тільки коли пухлина починає тиснути на сусідні органи і структури або проростати в них, виявляється характерна симптоматика, що викликає занепокоєння у пацієнта.

Симптоми периферичної форми:

Задишка. Її вираженість залежить від безлічі факторів (розмір новоутворення, ступінь тиску на сусідні структури, вени, бронхи). На цю ознаку скаржаться приблизно половина пацієнтів, причому у 10% вона проявляється ще на ранніх стадіях захворювання.

Біль. Цим симптомом рак легенів проявляється у 20-50% пацієнтів. Біль в грудях, не пов'язана з темпом і інтенсивністю дихання, проявляється періодично, локалізується на ураженій стороні грудної клітини. Це пізній ознака, пов'язаний з ростом пухлини.

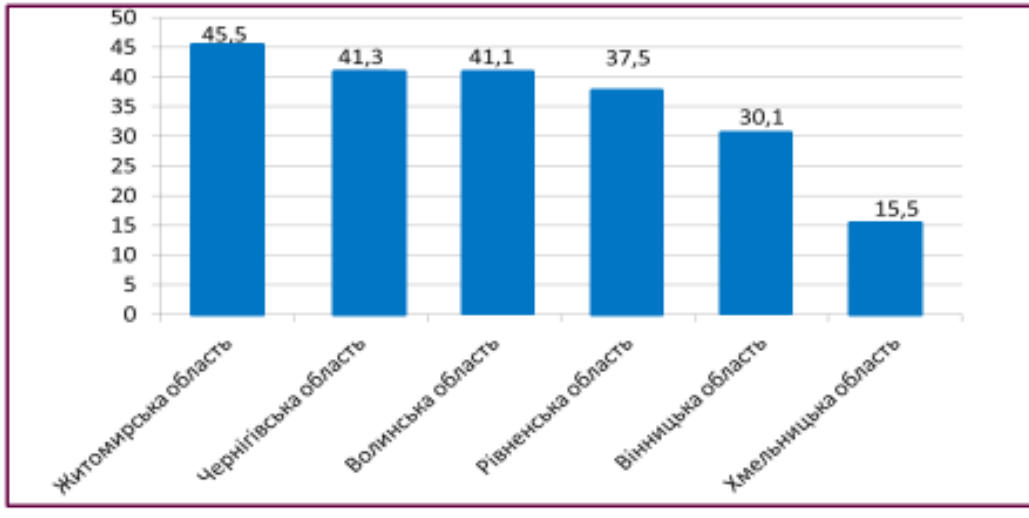
Погіршення загального стану: стомлюваність, слабкість, безпричинне підвищення температури та ін.

На пізніх стадіях периферичний рак легенів поширюється на великий бронх і звужує його просвіт, тому симптоматика стає схожою на ознаки центральної форми захворювання.

Якщо рак діагностують на ранній стадії, лікування буде більш ефективним, а шанси одужати зростуть. За 2019 рік вперше виявлено та взято на облік 288 випадків раку легень. В області за рік в I-II стадії виявлено 66 (22,9%), III – 91 (31,6%), IV – 131 (45,5%). По Україні (за 2018 рік) в I-II стадії виявлено 21,2%, III – 34,3%, IV -37,1%, не визначено стадії – 5,4%.

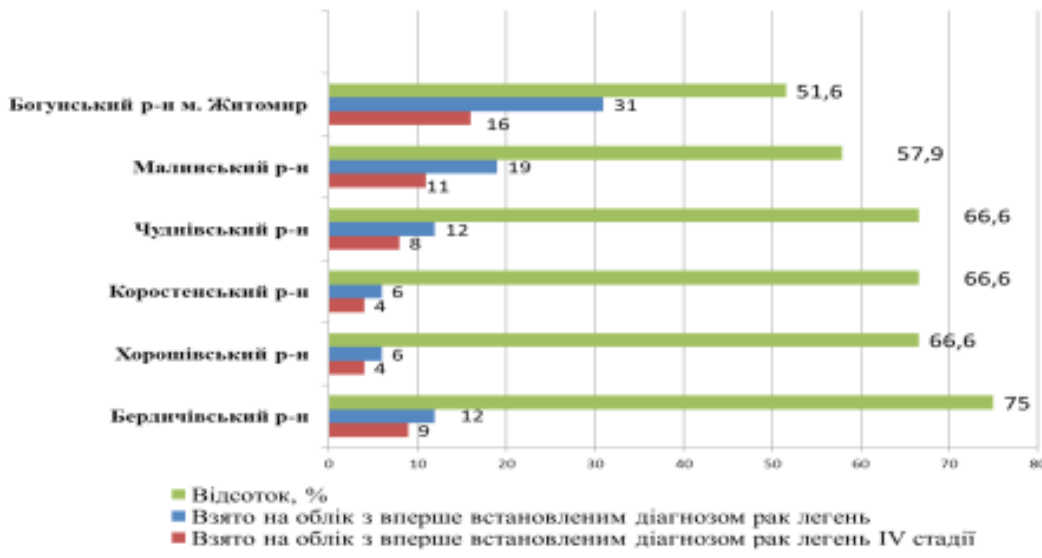
ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА РАК ЛЕГЕНЬ IV СТ. (2019 р., на 100 тис. нас.)
ЖИТОМИРСЬКА ТА ОКРЕМІ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ

ONCOLOGY PULSE

Довідкова телефонна лінія працює з 10:00 до 16:00 за номерами:
(0412) 43-82-92 та (068) 98-77-834. e-mail: onkozt@i.ua Сайт: onko.zt.lic.org.ua

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА РАК ЛЕГЕНЬ IV СТ.

ONCOLOGY PULSE

Довідкова телефонна лінія працює з 10:00 до 16:00 за номерами:
(0412) 43-82-92 та (068) 98-77-834. e-mail: onkozt@i.ua Сайт: onko.zt.lic.org.ua

Найбільша

кількість випадків IV стадії раку легень зареєстровано в Бердичівському районі – 9 із 12 (75%), Хорошівському та Коростенському 4 із 6 (66,6%), Чуднівському 8 з 12 (66,6%), Малинському – 11 з 19 (57,9%), Богунський р-н м. Житомира – 16 з 31 (51,6%).

**РАЙОНИ ОБЛАСТІ З ВИСОКИМ ПОКАЗНИКОМ ПИТОМОЇ ВАГИ ІV СТАДІЇ,
РАК ЛЕГЕНІ**

(ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ, МІСТА ТА РАЙОНИ ОБЛАСТІ, 2019 рік, %)

В Житомирській області за 2019 рік 56 хворих (19%) виявлено при профілактичних оглядах. По Україні – 15,1% (2018р.).

ІІІ ЕТАПИ РАННЬОЇ ДІАГНОСТИКИ РАКУ ЛЕГЕНЬ:

1	ІНФОРМАЦІЙНО-РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНА РОБОТА І ДОСТУП ДО МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ
2	КЛІНІЧНА ОЦІНКА, ПОСТАНОВКА ДІАГНОЗУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ СТАДІЇ
3	ДОСТУП ДО ЛІКУВАННЯ

ПРИЧИНИ ПІЗНЬОЇ ДІАГНОСТИКИ РАКУ ЛЕГЕНЬ

- 1 ФЛЮОРОГРАФІЯ НЕ Є МЕТОДОМ ДІАГНОСТИКИ РАКУ ЛЕГЕНЬ. ХОЧА НЕХТУВАТИ ОБСТЕЖЕННЯМ НЕПОТРІБНО
- 2 НЕ ПРОВОДИТЬСЯ РЕНТГЕНКОНТРОЛЬ ДО І ПІСЛЯ ЛІКУВАННЯ ПНЕВМОНІЇ
- 3 ЛІКАРІ НЕ ЗВЕРТАЮТЬ УВАГУ НА НАЯВНІСТЬ КРОВОХАРКАННЯ, НАВІТЬ ОДНОРАЗОВОГО
- 4 У ХВОРИХ ІЗ СТАЖЕМ ТЮТЮНОПАЛІННЯ БІЛЬШЕ 20 РОКІВ НЕОБХІДНО ЗДАВАТИ ХАРКОТИННЯ НА АК
- 5 МАЛО ХВОРИХ НАПРАВЛЯЮТЬ НА ФБС ТА КТ ОГП, А, ЯКЩО НАПРАВЛЯЮТЬ, ТО ЗАПІЗНО
- 6 ВІДСУТНЯ ОНКОНАСТОРОГА У СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ. НЕ ВСІ ХВОРІ НА РАК ЛЕГЕНЬ ПРОХОДЯТЬ ОБСТЕЖЕННЯ ТА ЛІКУВАННЯ ЗГІДНО СТАНДАРТІВ ЛІКУВАННЯ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ, ЗАТВЕРДЖЕНИХ МОЗ

директорам з лікувальної роботи всіх закладів охорони здоров'я області доцільно проаналізувати причини високого проценту четвертої стадії раку легень. Така ситуація пов'язана з низькою онконасторогою лікарів загальної практики та сімейної медицини, недостатнім направленням на фібробронхоскопію хворих із хронічними захворюваннями легень і, особливо, в ситуаціях ускладнених кровохарканням.

ПРОЦЕНТ МОРФОЛОГІЧНО ПІДТВЕРДЖЕНИХ ЗЛОЯКІСНИХ УТВОРЕНЬ ЛЕГЕНЬ (1995-2019 рр.)

Морфологічне підтвердження діагнозу в Житомирській області за 2019 рік – 83,5%. По Україні цей показник складає 60,1% (2018р.).

З вперше виявлених хворих радикально оперовано 86, в тому числі в м. Києві – 6, в інших обласних центрах – 0. Летальність до року в 2019 році склала 51,2%, а по Україні – 61,1% за 2018 рік. Прожили п'ять і більше років – 41,9%. Повністю закінчили лікування по радикальній програмі 132 хворих, що склало 46,0%. По Україні цей показник складає 41,1% за 2018 рік.

Всі хворі на рак легень проходять обстеження та лікування згідно стандартів лікування онкологічних хворих, затверджених МОЗ. Хворі з низько диференційованими формами раку легенів, який не ускладнений кровохарканням, проходять по два курси передопераційної поліхіміотерапії.

За календарний 2019 рік у відділенні торакальної хірургії обласної клінічної лікарні було прооперовано 86 хворих із злоякісними пухлинами легенів. Радикальні операції виконано 71 хворому. 9 резекцій легень виконано у хворих із метастатичним ураженням легень, 6 хворим виконано «пробні» торакотомії.

ПРОПОЗИЦІЇ:

1. Активізувати роботу лікарів-ендоскопістів ЦРЛ (ЦМЛ, ТМО) для діагностики та цитоморфологічної верифікації раку легень за допомогою фібробронхоскопії.
2. Налагодити цитологічне обстеження харкотиння на АК у пацієнтів з великим стажем тютюнопаління (більше 20 років) та інших груп ризику, особливо у яких були епізоди кровохаркання.
3. Сімейним лікарям суворо дотримуватись протоколів діагностики та лікування патології органів дихання.
4. Районним (міським) протираковим комісіям розглядати всі випадки раку легень IV стадії та надсилати висновки комісії обласному експерту за напрямком «Торакальна хірургія».

Спеціалісти облонкодиспансеру та торакального відділення обласної клінічної лікарні продовжують надавати допомогу пацієнтам з онкологічними захворюваннями не зважаючи на карантин з приводу COVID -19.